

ประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี

ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

Management Effectiveness of Bansayaichee Saving Group for Production Noenpor Sub-District, Samngam District, Phichit Province

บุญยพร อิงชาติเจริญ และ โชติ บดีรัฐ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Boonyaporn Ingchadjaroen and Chot Bodeerat
Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Boonyaporn.i@psru.ac.th

*****

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถาม กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี จำนวน 316 คน ที่ได้จากสูตรของยามาเน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test และ F-test และการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน โดยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบ Small Group วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ไม่แตกต่างกันทุกด้าน 3) แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี พบว่า 1) การปลูกฝังการออม 2) สร้างความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกและการดำเนินงานของกลุ่ม 3) สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจเบื้องต้น 4) ส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์ที่หลากหลายมากขึ้น และ 5) ควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่อาชีพ

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

Abstracts

The objectives of this research were 1) to study the level of the management effectiveness of Bansayaichee Saving Group for Production 2) to compare the personal factors to the management of Bansayaichee Saving Group for Production and 3) to suggest the guidelines for the management of Bansayaichee Saving Group for Production. This research applied the Mixed Methods Research with the Quantitative Research by collecting the questionnaires from 316 members of Bansayaichee Saving Group for Production and the Qualitative Research by the in-depth interviews from 12 informants. The statistics used frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test. Results of the Research 1) Overall, the level of the management effectiveness of Bansayaichee Saving Group for Production was at the high level. 2) The comparison of the personal factors to the management of Bansayaichee Saving Group for Production found that the members having the different genders, ages, status, degrees of education, occupations, income and duration in the member had no the different opinion to the management effectiveness of Bansayaichee Saving Group for Production, Noenpor Sub-District, Samngam District, Phichit Province. 3) The guidelines for the management of Bansayaichee Saving Group for Production Province were 1) cultivating savings 2) creating the understanding in the good relationship between the members and the operation of the group 3) building the knowledge and understanding in the basic business operation 4) promoting the network activities of more diverse savings groups and 5) promoting the local wisdom as a career

Keywords : Effectiveness; Management; Sung's Production saving group

บทนำ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (Saving Group for Production) เป็นแผนงานที่สำคัญที่สุดแผนงานหนึ่งที่กรรมการพัฒนาชุมชน จะต้องดำเนินการตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชนในชนบทรวมตัวกันพัฒนาตนเอง พัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาขาดแคลนเงินทุน และปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้วยตนเองโดยการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จัก ประหยัด อดออมเก็บสะสมเงินทุนที่เหลือจากการใช้จ่ายมาฝากไว้กับกลุ่มเป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น โดยเริ่มดำเนินการทดลองครั้งแรก 2 แห่งที่ ตำบลขามเฒ่า อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิดของสหกรณ์เครดิตยูเนียนและสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ด้วยการให้สมาชิกฝากเงินเดือนละ 1 ครั้งๆ ละเท่าๆ กัน เป็นการฝึกสมาชิกให้เป็นคนตรงต่อเวลา เมื่อรวมเงินกองทุนของกลุ่มได้จำนวนมากแล้วก็เปิดโอกาสให้กู้ยืมไปลงทุน ประกอบอาชีพโดยคิดดอกเบี้ยต่ำมีเงินปันผล และเฉลี่ยคืน รวมทั้งบริหารงานในรูปคณะกรรมการที่เลือกมาจากสมาชิกกลุ่มๆ เป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนในการพัฒนาตนเองและผู้อื่นด้วยการประหยัด เก็บออม ยึดหลักคุณธรรม 5 ประการได้แก่ ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน (กรมพัฒนาชุมชน, 2556 : 1-2)

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 28 กันยายน 2525 โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมพัฒนาชุมชนที่ต้องการแก้ไขการขาดแคลนเงินทุนในชุมชนและเพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงแหล่งเงินทุนได้สะดวก ซึ่งแรกเริ่มมีสมาชิกจำนวน 74 คน มีเงินสะสมสะสมต่อเดือน 2,700 บาท การดำเนินงานสมัยจัดตั้งได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาชุมชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เรื่อยมา จนในปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์มีสมาชิกจำนวน 1,497 คน มีเงินสะสมสะสมทั้งสิ้น 51,140,225 บาท ทางกลุ่มมีกระบวนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินกิจกรรมการรับเงินออมสะสมจากสมาชิก กิจกรรมการปล่อยสินเชื่อ กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิต(ตลาดลอยฟ้า) และทางกลุ่มยังได้นำเงินผลกำไรไปต่อยอดกิจกรรมเครือข่ายร่วมกับหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับสมาชิกได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยได้ดำเนินการศูนย์สาธิตการตลาดบ้านสระยายชี โรงสีสวัสดิการชุมชนตำบลเนินปอ ลานค้าชุมชน (ตลาดลาว) ศูนย์การเรียนรู้ผ้าขึ้นดินจากลาวครั้งบ้านสระยายชี จากการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องมาโดยตลอดของกลุ่มออมทรัพย์บ้านสระยายชี จึงได้รับการคัดเลือกจากกรมพัฒนาชุมชนให้เป็น โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ซึ่งมีการถ่ายทอดการเรียนการสอนใน 3 หลักสูตร และรับผิดชอบในเขตโซนภาคเหนือตอนล่างครอบคลุม 10 จังหวัด (คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี, 2563 : 10-13)จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชีมีการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องจนได้รับคัดเลือกจากการกรมพัฒนาชุมชนให้เป็นโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เพื่อศึกษาการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชีว่ามีกระบวนการบริหารงานอย่างไรจนประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อสรุปเป็นแนวทางการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี เพื่อเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นนำไปเป็นแนวทางในการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของชุมชนตนเองต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน มีวิธีการดำเนินดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี จำนวน 1,497 คน (คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี, 2563 : 10-13)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี จำนวน 316 คน ที่ได้จากสูตรของยามานะ (Yamane) ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.05

1.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบ Small Group จำนวน 12 คน โดยแบ่งออกเป็น สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี จำนวน 3 คน คณะกรรมการดำเนินงาน จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชน จำนวน 3 คน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1) แบบสอบถาม ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ตอนที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

2) แบบสัมภาษณ์ คือ สร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ คือ ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ และทฤษฎี กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย ดำเนินการสร้างและปรับแบบสอบถาม นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ $= 0.934$

3. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

1) ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยต่อประธานกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสร้อยชัยเพื่อขอเก็บข้อมูลกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสร้อยชัย

2) นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสำรวจกับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสร้อยชัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 ชุด ชี้แจงให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์

1) ขอหนังสือจากคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

4) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

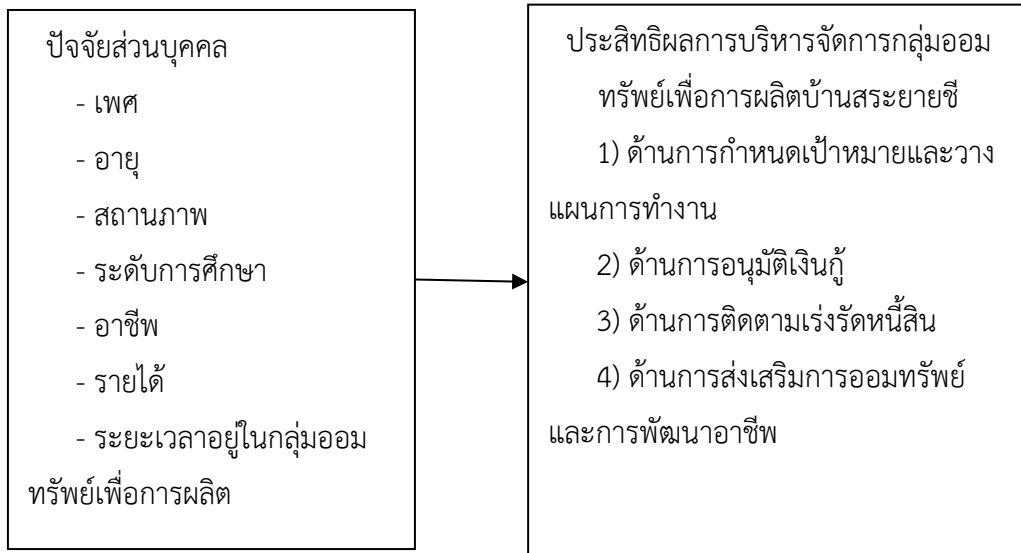
1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าร้อยละ (%), ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) คือ ค่าสถิติทดสอบ t-test ค่าสถิติทดสอบ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)

3. ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากภาคสนามเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โดยการสร้างข้อสรุป (Analysis Induction)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม

(n=316)

ลำดับ	ประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงาน	4.14	0.755	มาก
2	ด้านการอนุมัติเงินกู้	4.07	0.680	มาก
3	ด้านการติดตามเร่งรัดหนี้สิน	4.05	0.685	มาก
4	ด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์และการพัฒนาอาชีพ	4.09	0.728	มาก

ภาพรวม	4.09	0.627	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D. = 0.627) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงาน รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์และการพัฒนาอาชีพ ด้านการอนุมัติเงินกู้ และด้านการติดตามเร่งรัดหนี้สินตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ตาราง 2 ผลสรุปการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	ค่า t	ค่า F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
เพศ	การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	0.391	-	0.696	-	✓
อายุ	การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-	0.507	0.678	-	✓
สถานภาพ	การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-	0.182	0.833	-	✓
การศึกษา	การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-	0.034	0.992	-	✓
อาชีพ	การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-	0.181	0.948	-	✓

รายได้	การบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	-	0.405	0.749	-	✓
ระยะเวลาที่อยู่ในกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิต	การบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	-	0.426	0.734	-	✓

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน ผู้วิจัยสรุปบทสัมภาษณ์เป็นแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เป็นการรวมตัวกันของชาวบ้าน เพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยการประหยัดทรัพย์ แล้วนำมาสะสมรวมกันที่ละเล็กละน้อยเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ หรือเพื่อสวัสดิการของตนเองและครอบครัว ดังนี้ 1) การปลูกฝังการออม 2) สร้างความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกและการดำเนินงานของกลุ่ม 3) สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจเบื้องต้น 4) ส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์ที่หลากหลายมากขึ้น และ 5) ควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่อาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

ประสิทธิผลการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนการทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้คัดเลือกตัวแทนเพื่อเป็นคณะกรรมการในการวางแผนการดำเนินงานซึ่งเป็นไปตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของทางราชการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการรับฟังความคิดเห็นของ

สมาชิกก่อนการตัดสินใจเพื่อการดำเนินการต่าง ๆ ของกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยวีระชัย โชคลาภานันต์ (2559 : 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแบบการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิผล : กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความสำเร็จในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ อุดรดิตถ์ มีประสิทธิภาพในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับสูง 4) ตัวแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย การปฏิบัติตามนโยบายการติดตามกำกับ การปฏิบัติตามระเบียบ และการบรรลุเป้าหมาย และ 5) ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีประสิทธิผล โดยให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบริหารจัดการตามตัวแบบที่ค้นพบ

ด้านการอนุมัติเงินกู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดทำคำขอกู้ สัญญากู้ หลักประกันเงินกู้ ต้องลงรายการในคำขอกู้ สัญญากู้ หนังสือค้ำประกันให้ครบถ้วนถูกต้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการแจ้งเหตุผลที่ไม่อนุมัติเงินกู้ยืม หรือการปรับลดวงเงินกู้ยืมให้สมาชิกทราบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วีระชัย โชคลาภานันต์ (2559 : 54) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ตัวแบบการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิผล : กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ มีความสำเร็จในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ อุดรดิตถ์ มีประสิทธิภาพในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับสูง 4) ตัวแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ จังหวัดอุดรดิตถ์ที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย การปฏิบัติตามนโยบายการติดตามกำกับ การปฏิบัติตามระเบียบ และการบรรลุเป้าหมาย และ 5) ผู้วิจัยเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีประสิทธิผล โดยให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบริหารจัดการตามตัวแบบที่ค้นพบ

ด้านการติดตามเร่งรัดหนี้สิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกชำระเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาที่กำหนด และครบตามจำนวน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการเร่งรัดหนี้และการรับชำระหนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีการ จำแนกลูกหนี้ มีแผนปฏิบัติงานเร่งรัดหนี้ มีหลักฐานการรับชำระหนี้ครบถ้วน แยกบุคคลที่ทำหน้าที่สินเชื่อ บัญชี และการเงินอย่างชัดเจนเพื่อความรวดเร็วในการให้บริการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยธนายุทธ อ่อนดี (2559 : 43) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหางสูง ตำบลหางสูงอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหางสูง และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหางสูงอำเภอหนองใหญ่

จังหวัดชลบุรีกลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกสามัญกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหางสูงจำนวน 356 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามอยู่ที่ 0.922 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนผลการศึกษาพบว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลหางสูง มีความสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์และการพัฒนาอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมศูนย์สาธิตการตลาดสามารถเป็น เครือข่ายเชื่อมโยงการจำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคให้กับสมาชิกในราคาถูก เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีสมาชิกและเงินฝาก ออมทรัพย์เพิ่มขึ้นและเพียงพอกับความต้องการเงินทุนไปประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฤทธิชัย ขุนโยธา (2564 : 675) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ฯ จำนวน 5 ปัจจัย อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการและด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสมาชิกตามลำดับ

การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร พบว่า สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาอยู่ในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ไม่แตกต่างกันทุก จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยฤทธิชัย ขุนโยธา (2564 : 675) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดี พบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสมาชิก ($Beta = 0.476$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการ ($Beta = 0.385$) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ($Beta = 0.159$) และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ($Beta = 0.138$) ตามลำดับส่งผลทางบวกต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดี ในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ได้ ร้อยละ 88.6 ($R^2 = .886$)

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร พบว่า 1) การปลูกฝังการออม 2) สร้างความเข้าใจความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกและการดำเนินงานของกลุ่ม 3) สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจเบื้องต้น 4) ส่งเสริมกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์ที่หลากหลายมากขึ้น และ 5) ควรส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยสุชา สิริจันทร์ขึ้น (2560 : 59) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยมีดังนี้ 1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองโขน 1.1) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จคือ มีการคัดกรองสมาชิกโดยเน้นคนในชุมชนเป็นหลัก การสร้างความศรัทธาด้วย คณะกรรมการต้องมีธรรมาภิบาล ไม่เลือกปฏิบัติ ยึดกติกาตามระเบียบข้อบังคับ 1.2) ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน คือ สมาชิกมีความเชื่อมั่นในคณะกรรมการชุดเดิมทำให้ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนตัวคณะกรรมการ และขาดการทบทวน วิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อนำมาเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงการทำงาน 1.3) แนวทางการพัฒนากลุ่มฯ คือ การพัฒนาองค์ความรู้หรือจัดเวทีทบทวนวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาให้แก่สมาชิกและคณะกรรมการเป็นประจำทุกปี 2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระแก้ว 2.1) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จคือ คณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งที่ประชุมใหญ่ของสมาชิก มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงาน 2.2) ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานคือ สมาชิกไม่มีความต้องการจะเป็นคณะกรรมการ และสมาชิกไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นในเวทีการประชุมแต่ละครั้ง 2.3) แนวทางการพัฒนากลุ่มฯ คือการสร้างคนรุ่นใหม่เพื่อสืบสานงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ 3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองแวงเรือ 3.1) กลยุทธ์สู่ความสำเร็จคือกฎระเบียบข้อบังคับมีการทบทวนปรับปรุงทุกปีเพื่อให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ความเป็นภาวะผู้นำของคณะกรรมการ กล้าคิดกล้าตัดสินใจ 3.2) ปัญหาอุปสรรค คือคณะกรรมการไม่แบ่งงานกันทำอย่างแท้จริง 3.3) แนวทางการพัฒนากลุ่มฯ คือ การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ทุกคนทุกฝ่ายได้รับทราบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชีควรจัดกิจกรรม โครงการอบรมและพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการด้านการจัดทำบัญชีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการและสมาชิก
2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ควรจัดทำแผนบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในหลายประเด็น เช่น แผนการส่งเสริมเงินคืน แผนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เป็นต้น
3. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชีควรกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
2. ควรศึกษาความต้องการของสมาชิกต่อการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
3. ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2556). *การปฏิบัติงานส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน.
- คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี. (2563). *กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายชี ตำบลเนินปอ อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร*. พิจิตร: วัลณภาพการพิมพ์.
- ธนายุทธ อ่อนดี. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตำบลห้างสูง ตำบลห้างสูงอำเภอหนองใหญ่จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทธิ์ชัย ชุนโยธา. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- วีระชัย โชคลาภานันต์. (2559). *ตัวแบบการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิผล : กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จังหวัดอุดรธานี*. ดุษฎีนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุชา สิริจันทร์ชื่น และคณะ. (2560). *การศึกษาความสำเร็จของการบริหารงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการวิจัย). วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.